

prima instanță: D. Bosîi

dosarul nr. 2rac-476/15

instanța de apel: G. Eni, E. Dvurecenschii, V. Movilă

Î N C H E I E R E

16 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Iuliana Oprea, Iurie Bejenaru,

examinînd chestiunea admisibilității recursului declarat de Serviciul Piscicol a Ministerului Mediului al RM,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Serviciul Piscicol a Ministerului Mediului al RM împotriva Întreprinderi Municipale „Apă-Canal” Cahul cu privire la încasarea prejudiciului cauzat resurselor biologice acvatice,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 02 iulie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de Serviciul Piscicol a Ministerului Mediului al RM, fiind menținută fără modificări hotărîrea Judecătoriei Cahul din 23 ianuarie 2015,

c o n s t a t ă:

La 08 septembrie 2014 Serviciul Piscicol din cadrul Ministerului Mediului al RM a depus o cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Apă-Canal” Cahul cu privire la încasarea prejudiciului cauzat resurselor biologice acvatice.

În motivarea acțiunii reclamantul Serviciul Piscicol a indicat că, asigură supravegherea de stat asupra respectării Legii nr. 149-XVI din 08 iunie 2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, precum și a altor acte normative și legislative din domeniul protecției resurselor biologice acvatice.

Menționează reclamantul că, potrivit datelor prezentate în rapoartele anuale de Agenția „Apele Moldovei”, volumul total de apă captat de ÎM „Apă Canal” Cahul din bazinul acvatic piscicol râul Prut în perioada anilor 2011-2013 este de 5 477 800 m³.

Indică reclamantul că, conform prevederilor art. 41 alin. (l) a Legii 149-XVI din 08 iunie 2006, la proiectarea, amplasarea, construcția și darea în exploatare a obiectivelor, precum și la efectuarea de lucrări în obiectivele acvatice piscicole și în zonele aferente, agenții economici sînt obligați să prevadă în documentația de proiect și în devizul de cheltuieli mijloace bănești pentru reparația pagubelor cauzate resurselor biologice acvatice și să efectueze măsuri de protecție a acestor resurse, de

asigurare a condițiilor de reproducere, creștere și migrare a peștelui și altor organisme acvatice.

Totodată a mai indicat că, conform prevederilor art. 41 alin. (2) și (3) a Legii nr. 149-XVI din 08 iunie 2006, dacă prin construcția și exploatarea prizelor de apă, a altor instalații hidrotehnice, prin efectuarea unor alte lucrări în obiectivele acvatice piscicole (de adâncire, îndreptare a albei, de amplasare a ducherilor, conductelor de gaze și petrol etc.) sunt afectate resursele biologice acvatice, persoanelor fizice și juridice care exploatează aceste obiective sînt obligate să prevadă, în coordonarea cu autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului, efectuarea unor măsuri de reparații a pagubelor, calculate și argumentate sub aspect ecologico-piscicol. Calculele și argumentările ecologico-piscicole ale prejudiciului cauzat resurselor biologice acvatice se efectuează de către instituțiile științifice din domeniu.

Reține reclamantul că, potrivit studiilor și cercetărilor ihtiologice și hidrobiologice efectuate de către Institutul de Zoologie al AȘM s-a constatat, că la formarea ihteocenozelor și resurselor piscicole o influență negativă o au factorii antropogeni, inclusiv intensificarea continuă a folosirii resurselor acvatice în multiple scopuri. Exploatarea prizelor de alimentare cu apă înrăutățesc condițiile ecologice de reproducere, dezvoltare și creștere a faunei piscicole, ca rezultat al absorbției icrelor și alevinelor, puietului de pești, inclusiv al hidrobionților furageri (fitoplancton, zooplankton și zoobentos) odată cu apa.

Totodată, argumentarea piscicolo-biologică a prejudiciului valoric calculat resurselor piscicole, în rezultatul pomparei 1 m³ de apă din bazinul râului Prut, a fost elaborată de Institutul de Zoologie al AȘM în conformitate cu prevederile Instrucțiunii privind evaluarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole din bazinele acvatice ale Republicii Moldova, aprobată prin Ordinul Ministerului Ecologiei și Resurselor Naturale nr. 206 din 07.10.2003, înregistrată la Ministerul Justiției cu nr. 361 din 26.11.2003 și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 150-155 din 20.08.2004.

Astfel, în rezultatul cercetărilor efectuate de Institutul de Zoologie al AȘM, s-a determinat valoarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole prin pomparea a 1 m³ de apă, pentru fiecare sector al râului Prut. Prin urmare pe cursul inferior (barajul Costești-Stânca - confluența cu fluviul Dunărea) al râului Prut, luînd în considerație argumentarea menționată, prețul ihtiomasei pierdute la pomparea ireversibilă a 1 m³ de apă constituie 0,052 lei/m³.

Susține reclamantul că, ÎM „Apă-Canal” Cahul a pompat apă din râul Prut în anul 2011 - 2 040 000 mii m³; anul 2012 - 2 170 000 mii m³; anul 2013 - 1 267 800 mii m³, în total volumul de 5 477 800 m³. Prejudiciul cauzat resurselor piscicole constituind suma de 284 845,60 lei (5 477 800 m³ x 0,052 lei/m³).

Solicită reclamantul, încasarea de la ÎM „Apă-Canal” Cahul a sumei

prejudiciului cauzat resurselor biologice acvatice, în mărime de 284 845,60 lei și încasarea taxei de stat în beneficiul statului.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 23 ianuarie 2015, a fost respinsă acțiunea Serviciului Piscicol a Ministerului Mediului al RM, ca fiind neîntemeiată.

La 02 februarie 2015 Serviciul Piscicol a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 23 ianuarie 2015, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 02 iulie 2015, a fost respins apelul declarat de Serviciul Piscicol, fiind menținută fără modificări hotărârea Judecătoriei Cahul din 23 ianuarie 2015.

La emiterea deciziei instanța de apel a reținut că, nu pot fi aplicabile prevederile art. 1398 alin. (1) Cod civil, or reclamantul Serviciul Piscicol nu a adus nici o probă ce ar confirma caracterul ilicit al acțiunilor de captare a apei din râul Prut de către ÎM "Apă Canal" Cahul.

Menționează instanța de apel că, Serviciul Piscicol nu a prezentat nici o prescripție referitor la lipsa instalațiilor de protecție la priza de captare a apei, și operează cu recomandări și prognoze, fără calcule susținute de probe documentate la fața locului.

Mai mult ca atât, instanța de apel a indicat că, pct. 2 și subpunctele 9), 11), 12) 13) ale Instrucțiunii ce reglementează evaluarea prejudiciului prognozat de pe urma construcției și exploatării prizelor de alimentare cu apă, și că formula citată la pct.10-13 a Instrucțiunii nu poate fi aplicată în cazul ÎM "Apă Canal" Cahul, care exploatează priza de captare a apei cu instalație de protecție.

Reține instanța de apel că, Serviciului Piscicol îi lipsesc atribuțiile de a calcula și încasa prejudiciul invocat în acțiune, or la compartimentul încasării prejudiciilor, Serviciul Piscicol poate acționa doar în limita prevederilor Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului Piscicol, aprobat prin Ordinul Ministerului Mediului nr. 9 din 22.01.2010. Atribuția Serviciului Piscicol de a pretinde la repararea prejudiciului și a iniția în acest sens acțiuni civile, nu rezultă nici din prevederile art. 33 alin. (1) lit. d), g) din Legea nr. 149-XVI din 08 iunie 2006, promovate de către apelant.

Instanța de apel indică că, prevederile art. 41 din Legea nr. 149-XVI din 08 iunie 2006 se aplică doar față de agenții economici, care proiectează, pun în funcțiune, modernizează obiective din zonele acvatice, după intrarea în vigoare (11.08.2006) a Legii nr. 149-XVI din 08 iunie 2006, pe când priza de apă amplasată la râul Prut în regiunea s. Roșu, r-1 Cahul, prin care ÎM "Apă Canal" Cahul captează apa, se află în exploatare din anul 1970, iar Serviciul Piscicol pretinde despăgubiri pe temeiuri care nu sunt legate pe ieșirea din funcțiune a prizei de captare a apei ce ar aduce la poluarea mediului și folosirea rațională a resurselor naturale, fără a constata încălcări a legislației de mediu.

Totodată instanța mai susține că, funcționarea bună a prizei de apă utilizată de ÎM "Apă Canal" Cahul este confirmată prin eliberarea intimatului ÎM "Apă Canal" Cahul a Autorizației de folosință specială a apei nr. 2117 din 18.07.2013 cu termenul de valabilitate pînă la 18.07.2016, de către Inspectoratul Ecologic de Stat.

Mai mult ca atît instanța de apel menționează că, invocarea Serviciului Piscicol privind argumentările piscicole-biologice a valorii resurselor biologice acvatice din r. Prut, fi. Nistru și lacurile de acumulare Costești- Stânca și Dubăsari la efectuarea calculului prejudiciului adus în perioada anului 2012 de către intimatul ÎM "Apă Canal" Cahul, sunt neîntemeiate, deoarece de către Institutul de zoologie al AȘM la solicitarea Serviciului Piscicol prin scrisoarea nr. 115 din 04.04.2013, a fost remis actul respectiv, cu mențiunea, că se recomandă pentru implementare pentru perioada anilor 2013-2017, astfel se confirmă nu numai caracterul neobligatoriu, cit și imposibilitatea aplicării retroactive a acestuia.

Instanța de apel reține că, conform art. 2 alin. (2) și (5) al Legii nr. 851 din 29.05.1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător, "expertiza ecologică de stat este atribuția exclusivă a autorității centrale pentru resurse naturale și mediu, care dispune efectuarea ei de subdiviziunile sale structurale și/sau de organizațiile din subordine ce constituie sistemul expertizei ecologice de stat. Pînă la aprobarea de autoritatea centrală pentru resursele naturale și mediu, rezultatele expertizelor ecologice departamentale și obștești au caracter de recomandare".

La 26 octombrie 2015, Serviciu Piscicol al Ministerul Mediului a depus recurs împotriva decizia Curții de Apel Cahul din 02 iulie 2015, solicitînd admiterea recursului, casarea decizie instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă.

În motivarea recursului se invocă că atît instanța de apel, cît și prima instanță au emis hotărîri pe care le consideră ilegale și nefondate, concluziile instanțelor asupra pricinii fiind eronate și în contradicție vădite cu materialele pricinii cu încălcarea normelor de drept material.

Mai invocă că, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au ținut cont de faptul că prin „Argumentarea piscicolă-biologică a valorii resurselor biologice acvatice din fluviul Nistru, râul Prut și lacurile de acumulare Costești-Stânca și Dubăsari” s-a stabilit cert valoarea prejudiciului cauzat resurselor piscicole în rezultatul exploatării prizei de captare a apei din râul Prut în perioada anilor 2011-2013 de către ÎM „Apă-Canal” Cahul.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Serviciu Piscicol al Ministerul Mediului, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizând actele cauzei Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ constată că, argumentele recurentului se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei, iar argumentele invocate în recursul declarat de către Serviciu Piscicol al Ministerul Mediului, în esența lor, sînt similare argumentelor invocate atît în prima instanță cît și în instanța de apel și sînt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, fără a se examina temeinicia lor.

Pe cînd, alte argumente invocate în recurs nu au relevanță, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse, or recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificîndu-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Serviciu Piscicol al Ministerul Mediului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de Serviciul Piscicol a Ministerul Mediului al RM, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul:

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Iurie Bejenaru